

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden
Afdeling Administratieve
Juridische Ondersteuning

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Datum 8 december 2015
Onderwerp Brief inzake de uitspraak van de kantonrechter Arnhem over de
verhoging van verkeersboetes en beantwoording van Kamervragen
over verkeersboetes in Nederland

Ons kenmerk
704636

Uw kenmerk
2015Z21349 en 2015Z21353

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Naar aanleiding van het verzoek van uw Kamer van 11 november jl. om een brief te ontvangen naar aanleiding van de uitspraak van de kantonrechter van de rechtbank Gelderland, locatie Arnhem, van 30 oktober 2015¹ over de verhoging van verkeersboetes bericht ik u als volgt.

De kantonrechter heeft in voornoemde uitspraak ten aanzien van de verhoging van verkeersboetes in 2008, 2011 en 2012 overwogen dat niet inzichtelijk is gemaakt op welke manier er een verband is tussen de ernst van de gedraging en de verhoging van het boetebedrag, alsook dat artikel 2 van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) geen grondslag biedt voor de realisatie van een financiële taakstelling. De kantonrechter concludeert dat de verhoging van de sanctiebedragen in voornoemde jaren onverbindend moet worden geacht en matigt het sanctiebedrag dat door betrokkene moet worden betaald. Gelet op het geringe bedrag van de sanctie kunnen partijen tegen deze uitspraak geen hoger beroep instellen.

Op grond van artikel 2 Wahv is de hoogte van de verkeersboetes vastgelegd in de bijlage bij de Wahv. Artikel 2 van de Wahv stelt enkel procedurele eisen aan de wijze waarop de te betalen geldbedragen worden vastgesteld. Ingevolge het vijfde en zesde lid van dit artikel kunnen de administratieve sancties bij algemene maatregel van bestuur worden gewijzigd. Het ontwerp van deze algemene maatregel van bestuur wordt aan beide kamers der Staten-Generaal overgelegd, alvorens de gewijzigde bedragen worden vastgesteld. Bij de wijzigingen van de te betalen geldbedragen in 2008, 2011 en 2012 is aan de door de wet gestelde voorwaarden voldaan.

Dit wordt onderschreven door een latere uitspraak van de kantonrechter van de rechtbank Overijssel, locatie Almelo, van 11 november 2015². De kantonrechter overweegt in die uitspraak dat de wetgever in de tekst van de wet aan de minister geen beperkingen heeft opgelegd ten aanzien van de motieven die aan een wijziging ten grondslag liggen. De kantonrechter is daarom van oordeel dat

¹ ECLI:NL:RBGEL:2015:6950.

² ECLI:NL:RBOVE:2015:4998.

niet uit de wet volgt dat een wijziging in de waardering van de ernst van een gedraging of een aanpassing van het bedrag aan de inflatie de enige redenen mogen zijn voor een verhoging van de sanctiebedragen.

Het voorgaande betekent overigens niet dat het toelaatbaar is dat de hoogte van de boetebedragen niet in verhouding staat tot de ernst van de gedraging. Bij elke verhoging, ongeacht het motief, wordt beoordeeld of de hoogte van de bedragen nog steeds past bij de waardering die wordt gegeven aan de overtreding. Daarnaast heeft het Gerechtshof Leeuwarden op 7 september 2005³ geoordeeld dat het de rechter niet vrijstaat een oordeel te geven omtrent de redelijkheid van de verhouding tussen de door de wetgever bepaalde hoogte van de sancties en de ernst van de gedragingen.

Op basis van het voorgaande zie ik geen aanleiding te veronderstellen dat de uitspraak van 30 oktober 2015 gevolgen heeft voor andere zaken. Zowel het openbaar ministerie als ik volgen de ontwikkelingen evenwel op de voet.

In antwoord op uw brieven van 12 november deel ik u mee dat de schriftelijke vragen van het lid Visser (VVD) en van de leden Kooiman en Van Nispen (beiden SP) over verkeersboetes in Nederland en het bericht dat de verkeersboetes in Nederland te hoog zijn worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

G.A. van der Steur

³ ECLI:NL:GHLEE:2005:AU7383.

Antwoorden Kamervragen van het lid Visser (VVD) aan de minister van Veiligheid en Justitie over verkeersboetes in Nederland (ingezonden 12 november 2015)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht "Verkeersboetes in Nederland jarenlang te hoog"? 1)

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

Wat betekent deze uitspraak? Is er sprake van een bredere werking en is de uitspraak daarmee van invloed op reeds eerder opgelegde verkeersboetes? Zo ja, welke acties gaat u dan ondernemen?

Antwoord op vraag 2

De kantonrechter te Arnhem heeft in genoemde uitspraak ten aanzien van de verhoging van verkeersboetes in 2008, 2011 en 2012 overwogen dat niet inzichtelijk is gemaakt op welke manier er een verband is tussen de ernst van de gedraging en de verhoging van het boetebedrag, alsook dat artikel 2 van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) geen grondslag biedt voor de realisatie van een financiële taakstelling. Deze kantonrechter concludeert dat de verhoging van de sanctiebedragen in voornoemde jaren onverbindend moet worden geacht. Op grond van artikel 2 Wahv kunnen de verkeersboetes bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) worden gewijzigd. Artikel 2 Wahv stelt enkel procedurele eisen aan de wijze waarop de te betalen boetebedragen worden vastgesteld. Bij de verhoging van de verkeersboetes in 2008, 2011 en 2012 is voldaan aan de in artikel 2 Wahv genoemde voorwaarden. Dit wordt onderschreven door de uitspraak van 11 november 2015 van de kantonrechter van de rechtbank Overijssel, waarin deze rechter overweegt dat artikel 2 Wahv geen beperkingen stelt aan de motieven die aan een wijziging (van de hoogte van de boetebedragen) ten grondslag liggen. Deze kantonrechter komt dan ook tot het oordeel dat artikel 2 Wahv niet in de weg stond aan de verhogingen van de boetebedragen in 2008, 2011 en 2012. In die lijn heeft het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden eerder geoordeeld dat het de rechter niet vrij staat een oordeel te geven met betrekking tot de redelijkheid van de verhouding tussen de door de wetgever bepaalde hoogte van de sancties en de ernst van de gedragingen⁴. De uitspraak van de kantonrechter Arnhem heeft geen bredere werking en is niet direct van invloed op eerder opgelegde verkeersboetes.

Vraag 3

Wat zijn de vervolgstappen? Wanneer is duidelijk of het Openbaar Ministerie in cassatie gaat in het belang der wet?

⁴ ECLI:NL:GHLEE:2005:AU7383

Antwoord op vraag 3

Het openbaar ministerie (OM) heeft kennis genomen van de uitspraak van de kantonrechter te Arnhem. Het OM ziet echter geen aanleiding om cassatie in het belang der wet in te stellen. Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Wat betekent deze uitspraak voor de uitwerking van het onderzoek naar een nieuw boetestelsel? Wat is het tijdpad van dit onderzoek?

Antwoord op vraag 4

Deze uitspraak heeft geen gevolgen voor de uitvoering van de motie Hoogland, waarin de regering wordt verzocht om de mogelijkheden van een progressief boetesysteem te onderzoeken. Ik zal uw Kamer nog voor het kerstreces over de uitvoering van deze motie informeren.

Vraag 5

Deelt u de mening dat bij de uitwerking van het nieuwe boetestelsel de volgende principes leidend moeten zijn: hoe zwaarder de overtreding vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid, hoe zwaarder de boete en hoe vaker je over de schreef gaat qua verkeersboetes, hoe zwaarder de boete? Zo ja, hoe gaat u hier invulling aan geven?

Antwoord op vraag 5

De principes "hoe zwaarder de overtreding vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid, hoe zwaarder de boete" en "hoe vaker je over de schreef gaat qua verkeersboetes, hoe zwaarder de boete" zijn tijdens het AO Wegverkeer en verkeersveiligheid van 28 mei 2015 uitgebreid aan de orde gekomen. Ik heb toegezegd met bovenstaande principes in het achterhoofd naar het huidige boetestelsel te kijken en uw Kamer hierover voor het kerstreces te informeren.

1) RtlNieuws.nl, 10 november 2015

Antwoorden Kamervragen van de leden Kooiman en Van Nispen (beiden SP) aan de minister van Veiligheid en Justitie over het bericht dat de verkeersboetes in Nederland te hoog zijn (ingezonden 12 november 2015)

Vraag 1

Wat is uw reactie op de uitspraak van de rechter te Arnhem dat in de jaren 2008, 2011 en 2012 in Nederland te hoge boeteverhogingen zijn doorgevoerd voor verkeersovertredingen? 1)

Antwoord op vraag 1

De kantonrechter komt in de onderhavige uitspraak tot het oordeel dat de boeteverhogingen in 2008, 2011 en 2012 te hoog zijn geweest. Hij overweegt hierbij dat niet inzichtelijk is gemaakt op welke manier er een verband is tussen de ernst van de gedraging en de verhoging van het boetebedrag, alsook dat artikel 2 Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) geen grondslag biedt voor de realisatie van een financiële taakstelling. Ik ben het niet eens met het oordeel dat er in 2008, 2011 en 2012 te hoge boeteverhogingen zijn doorgevoerd. Op grond van artikel 2 Wahv kunnen de boetebedragen bij AMvB worden gewijzigd. Artikel 2 Wahv stelt enkel procedurele eisen aan de wijze waarop de te betalen boetebedragen worden vastgesteld. Bij de verhoging van de verkeersboetes in 2008, 2011 en 2012 is aan deze eisen voldaan.

Vraag 2

Waarom heeft u niet ingegrepen toen uit onderzoek bleek dat agenten in 2012 al vonden dat de boeteverhoging een slechte ontwikkeling was? 2)

Antwoord op vraag 2

Het verbeteren van de verkeersveiligheid en het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers begint met het voorkomen van fouten en overtredingen van verkeersdeelnemers, bijvoorbeeld door middel van goede verkeerseducatie, begrijpelijke verkeersregels en een duidelijke weginrichting. Er is echter ook toezicht en bestraffing nodig. De hoogte van verkeersboetes is daarbij een belangrijke factor. Door het afschrikwekkend effect van de verkeersboetes en de preventieve werking die daarvan uitgaat, zullen verkeersdeelnemers zich beter aan de verkeersvoorschriften houden. Dit draagt bij aan een verbetering van de verkeersveiligheid.

Vraag 3

Waarom zijn de boetebedragen in die jaren met een hoger percentage verhoogd dan nodig was om de inflatiecorrectie door te voeren?

Antwoord op vraag 3

De motivering van de verhoging van de verkeersboetes staat in de toelichting bij de besluiten (bijlage bij de Wahv)⁵ die daaraan ten grondslag liggen. Deze besluiten zijn, conform de procedure, bij beide Kamers voorgehangen. Kort samengevat werd de tariefsverhoging ingegeven door de verwachting dat verkeersdeelnemers zich hierdoor beter aan de regels zouden houden en het

⁵ Stb. 2008, 48; Stb. 2010, 785 en Stb. 2011, 630

niveau van de naleving van verkeersvoorschriften over de gehele linie zou verbeteren. Daarnaast werd de verhoging van de tarieven ingegeven door het feit dat de financiële opbrengsten substantieel achterbleven bij de daarover opgestelde ramingen, terwijl het aantal verkeersovertredingen hoog bleef. De sancties leken niet hoog genoeg om voldoende afschrikwekkend te zijn. Naast het nastreven van een strikte handhaving was dit een bijkomende reden om de sancties op te hogen.

Vraag 4

Betekent de uitspraak van de rechter dat de verkeersboetes vanaf 2008 consequent te hoog waren en nog steeds zijn, aangezien de jaarlijkse verhoging bovenop de boetebedragen van het voorgaande jaar kwam en komt? Zo ja, worden de verkeersboetes met terugwerkende kracht conform de juiste inflatiepercentages bijgesteld? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 4

Nee, zie mijn antwoord op vraag 1.

Vraag 5

Welke gevolgen heeft deze rechterlijke uitspraak voor het vaststellen van de hoogte van verkeersboetes die vanaf deze uitspraak zijn en worden opgelegd?

Antwoord op vraag 5

Deze uitspraak heeft geen gevolgen voor het vaststellen van de hoogte van verkeersboetes. De hoogte van verkeersboetes is vastgelegd in de bijlage bij de Wahv.

Vraag 6

Bent u van plan er voor te zorgen dat mensen die in die jaren een te hoge boete hebben betaald het restant terug kunnen vragen en krijgen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Deelt u de mening dat de extra kosten die deze hersteloperatie met zich meebrengt niet ten koste mag gaan van onderdelen binnen de begroting van het ministerie van Veiligheid en Justitie, aangezien de huidige en voormalige regeringen zelf verantwoordelijk zijn voor de te hoge boeteverhogingen?

Antwoord op vraag 6 en 7

Er is geen sprake van te hoog opgelegde boetes. Een hersteloperatie is dan ook niet aan de orde.

Vraag 8

Gaat u in de toekomst verkeersboetes alleen verhogen als u kan aantonen dat de verhoging de verkeersveiligheid ten goede komt en dus niet om tegenvallende opbrengsten te ondervangen? Zo nee, waarom niet, aangezien budgettaire doelen niet vallen onder artikel 2 Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv)?

Antwoord op vraag 8

Artikel 2 Wabv stelt alleen procedurele eisen aan de verhoging van verkeersboetes. Dit artikel staat niet in de weg aan een verhoging van verkeersboetes om andere motieven dan de verkeersveiligheid. Dit neemt niet weg dat de hoogte van de verkeersboetes in verhouding moet staan tot de ernst van de gedraging, hetgeen bij elke verhoging wordt beoordeeld.

Vraag 9

Welke gevolgen heeft de rechterlijke uitspraak voor de begroting van uw ministerie voor het jaar 2016?

Antwoord op vraag 9

De bedoelde uitspraak van de Kantonrechter te Arnhem heeft geen gevolgen voor mijn begroting voor het jaar 2016. Ik verwijs naar mijn beantwoording van voornoemde vragen.

1)

<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Gelderland/Nieuws/Pages/Kantonrechter-verlaagt-boete-met-9-euro.aspx>

2) https://www.sp.nl/sites/default/files/120305_agenten.pdf

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Visser (VVD), ingezonden 12 november 2015 (vraagnummer 2015Z21349)